

Tasarım Örüntüleri ile Spring Eğitimi 6

Tasarım Örüntüleri'ne Devam...

High/Low Coupling

High coupling

"Sıkı, iç içe geçmiş ve doğrudan (thightly coupled)" nesne ilişkilerinden uzak dur!

Nesneler arasında ilişkilerin "**gevşek ve dolaylı (loosely coupled)**" olmasına çalış...

Low coupling

Hollywood Prensibi

Siz bizi aramayın, biz sizi arayacağız! (Don't call us, we will call you!)

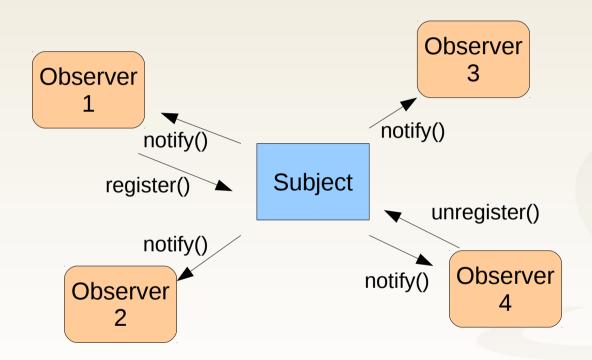

- Bir grup nesnenin başka bir nesne(subject) üzerindeki değişiklikleri bilmeleri ve buna göre işlem yapmaları gerekebilir
- Bu nesnelerin subject'i periyodik aralıklarla kontrol etmeleri bir çözüm olabilir
- Ancak bu gereksiz bir iletişim trafiği ortaya çıkaracaktır
- Bunun yerine ilgili nesnelerin subject'deki değişikliklerden haberdar edilmeleri daha uygun olacaktır

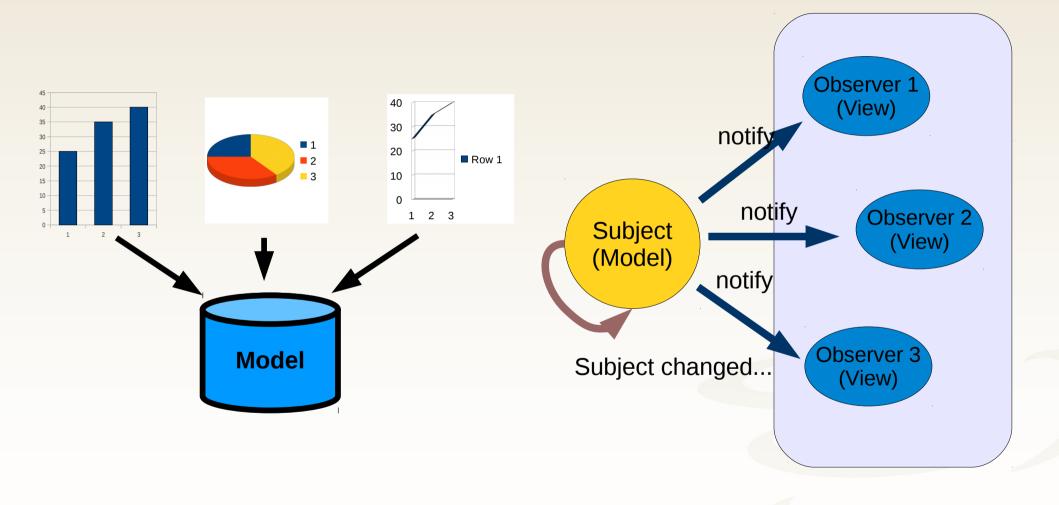

- Bunun için Observer nesneler kendilerini subject'e tanıtırlar
- Subject üzerinde herhangi bir değişiklik olduğunda tanımlı Observer nesneleri değişiklikten haberdar edilirler
- Observer nesneler sadece bilgilendirme (notification) geldiğinde devreye girerler ve gerekli operasyonları gerçekleştirirler
- Observer'lar subject ile ilgili değişikliklerden haberdar olmak istemedikleri vakit kendilerini subject'den çıkarmaları yeterlidir

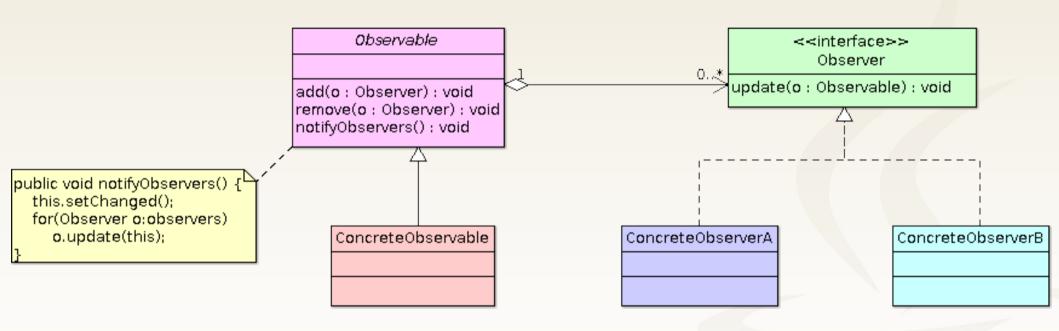

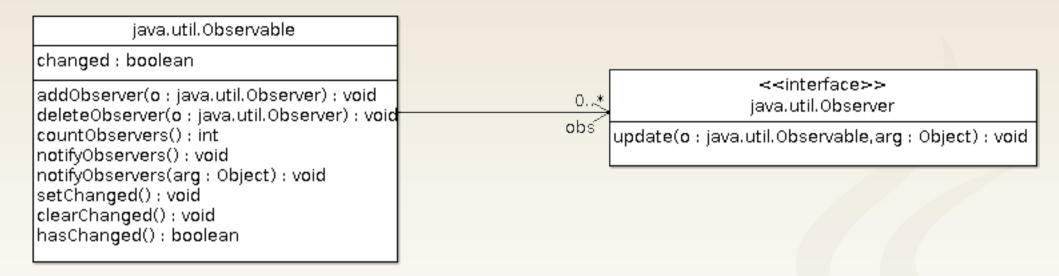
Observer Sınıf Diagramı

Java ve Observer

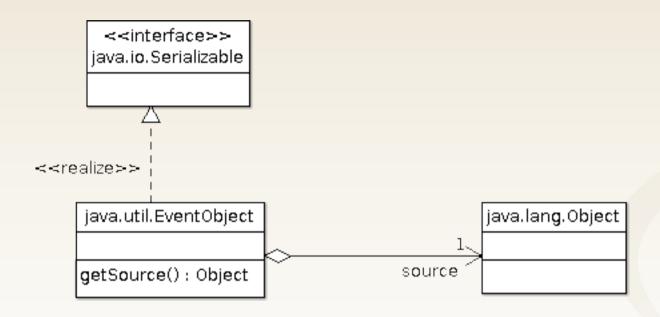

JDK içerisinde Observer örüntüsü için sınıflar barındırmaktadır. Uygulama içerisinde Subject kategorisindeki sınıflar Observable sınıfından türeyerek Observer nesnelerini ekleme/çıkarma, kayıtlı Observer nesnelerini kendileri ile ilgili değişikliklerden haberdar etme gibi kabiliyetlere sahip olurlar.

Java ve Observer

Observable nesneler Observer'ları değişikliklerden haberdar etmek için genellikle EventObject'den türeyen nesneleri argüman olarak kullanırlar. EventObject, JDK'daki bütün event state sınıflarının türediği ata sınıftır. uygulamaya özel event state sınıflarının da EventObject sınıfından türetilmeleri önerilir.

Observer Örüntüsünün Sonuçları

- Subject hangi tür nesnelerin kendisi hakkındaki değişikliklerle ilgilendiğini bilmez
- Böylece hem subject'i hem de observer'ları farklı bağlamlarda birbirlerinden bağımsız kullanmak mümkün olur
- Bazı durumlarda Observer'lar subject üzerinde neyin tam olarak değiştiğini tespit etmekte zorlanabilirler

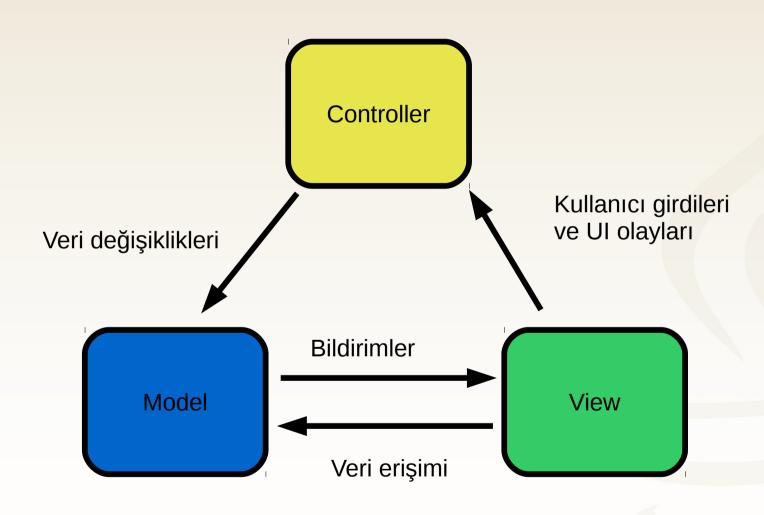
Model View Controller (MVC)

- 70'li yılların sonunda ortaya çıkmıştır
- Norveçli bilim adamı ve mühendis Tyrgve Reenskaug'un Norveç'de başlayıp, Amerika'daki Xerox lablarını ziyareti sırasında gelişmiş mimarisel bir örüntüdür
- Kısaca MVC olarak da bilinir
- MVC, uygulamanın bileşenlerini üç ana yapıya ayırarak ele alır

MVC Bileşenleri Arasındaki Etkileşim

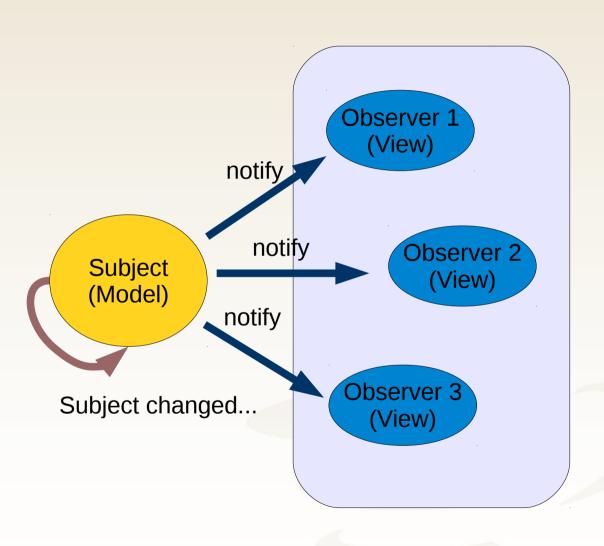

MVC ve Observer

- Model'deki
 değişiklik
 notifikasyonlar
 vasıtası ile
 View(lar) tarafından
 algılanarak ekrana
 yansıtılır
- Bu etkileşim
 Observer
 örüntüsü üzerine
 kuruludur

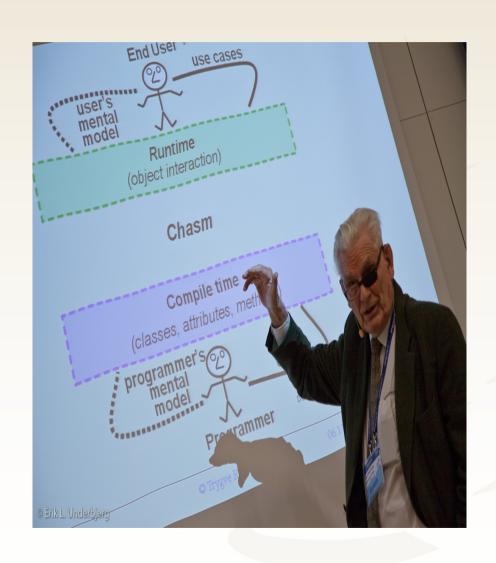
- Güncel pek çok dokümanda MVC'nin amacı olarak "iş mantığının GUI kodundan ayrılması" olarak anlatılır
- Her bölümün kendine özgü ve diğerlerinden bağımsız bir sorumluluğu vardır
- Bu sayede view katmanında herhangi bir değişiklik yapılması gerektiğinde, bunun iş mantığında veya model'de herhangi bir probleme veya değişikliğe yol açmadan kolaylıkla yapılabileceği vurgulanır

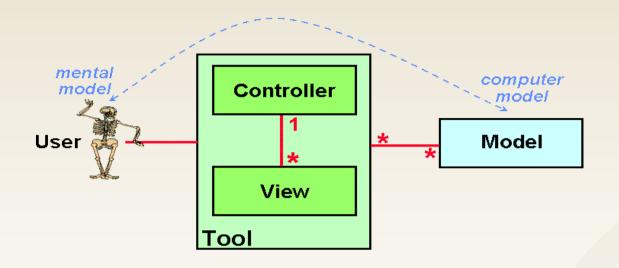
- Oysa MVC'nin mucidi Reenskaug'un asıl amacı daha farklı birşeydi
- MVC'yi anlattığı makalesinde asıl amacın uygulama kullanıcılarının zihinlerindeki mental model ile bilgisayar sistemlerindeki sayısal model arasındaki boşluğu dolduran genel bir çözüm oluşturmak olduğunu belirtmiştir
- Böylece domain verisi (model), doğrudan kullanıcı tarafından erişilebilir, kolaylıkla incelenebilir, yorumlanabilir ve güncellenebilir hale gelecekti

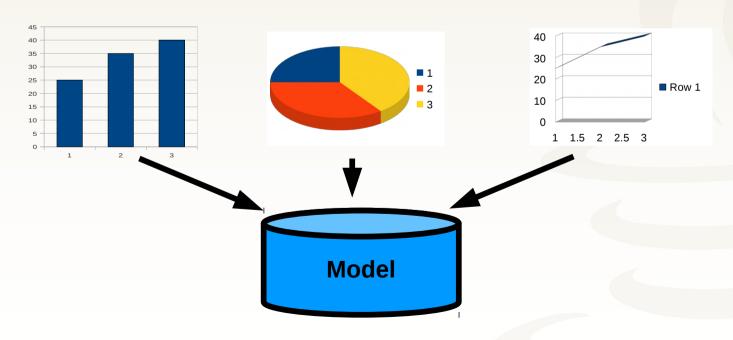

- Uygulamayı modüler bir yapıya büründürmek ve farklı görevleri farklı katmanlara ayrıştırmak MVC için ilk hedef olmamıştı
- MVC makalesinde
 "Seperation of
 Concern" bir amaç
 değil sonuçtur

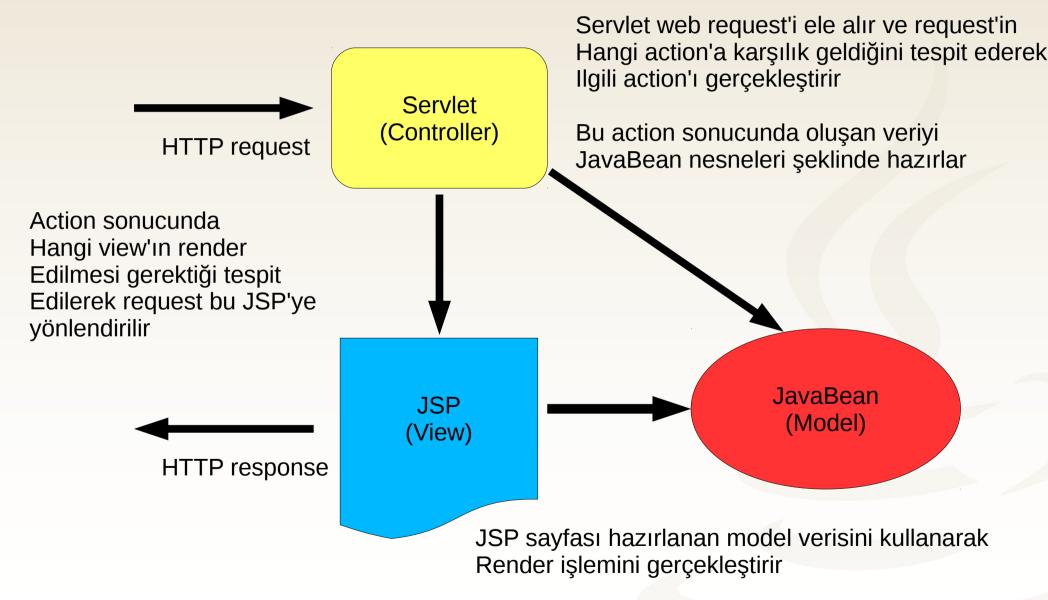
MVC'nin Web'e Uyarlaması: Model2

- Web uygulamalarının gelişim sürecinde Servlet ve JSP'ler ilk çıktığında view ve iş mantığının iç içe girdiği çözümler uygulanmakta idi
- Bu çözümler genellikle Model 1 olarak adlandırılmıştır
- Tam olarak örtüşmese de MVC'yi temel alan mimarisel bir yaklaşım ile view ve iş mantığı kısımlarını birbirinden ayıran Web mimarisine ise Model 2 adı verilmiştir

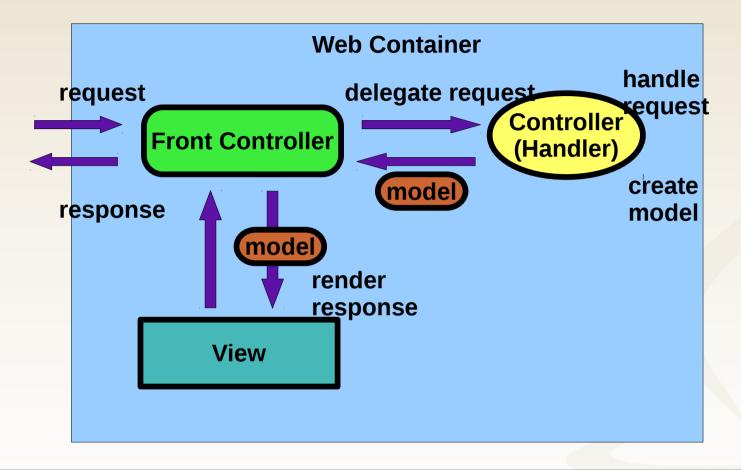
Model 2 veya MVC2

MVC2 ve Front Controller

Front Controller genellikle bir Servlet olur, uygulamaya gelen bütün request'leri handle eder

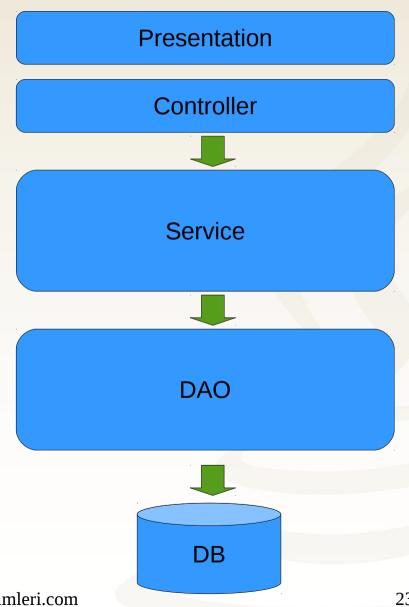
Request'in hangi komuta karşılık geldiği request'in path'inden veya request parametrelerinden anlaşılır

Struts, Spring MVC gibi pek çok action oriented web framework bu örüntü üzerine kurulmuştur. JSF, Vaadin gibi event oriented web framework'lerinin temelinde de bu örüntü yine mevcuttur

MVC ve Katmanlı Mimari

 Java EE ile geliştirilen pek çok uygulamada MVC'nin de etkisi ile uygulamanın birden fazla katmana ayrılarak geliştirilmesi yaygın bir mimarisel yaklaşımdır

MVC ve Katmanlı Mimari

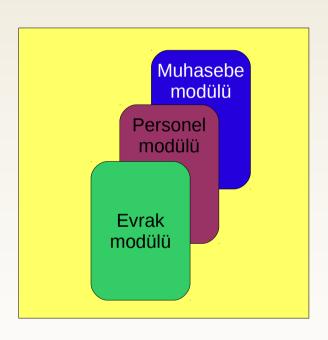
- Presentation ve Controller katmanları genellikle birlikte Ul katmanı olarak ele alınırlar
- Kullanıcı isteklerinin işlenmesi, isteklerin servis katmanına iletilmesi ve kullanıcı arayüzünün oluşturulmasından sorumludurlar
- Servis katmanı ise iş mantığının yürütülmesinden sorumludur
- Herhangi bir arayüz teknolojisine bağımlı olmadan, farklı istemcilerden gelebilecek çağrıları cevaplayabilir

MVC ve Katmanlı Mimari

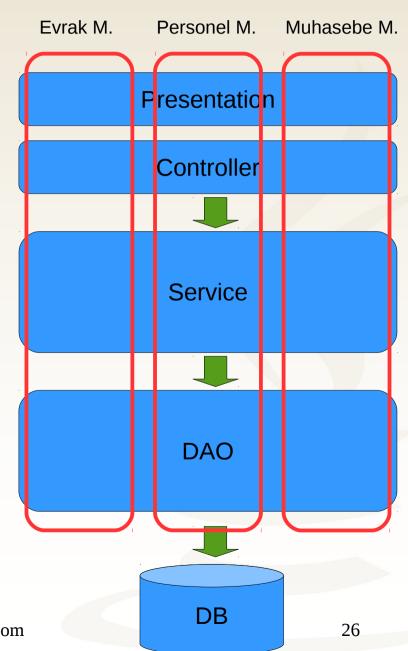

- Transaction, güvenlik, validasyon gibi ihtiyaçlarda genellikle servis katmanında ele alınırlar
- DAO katmanı ise veri erişiminden sorumludur
- Kullanılan persistence teknolojisi yardımı ile veriye erişim, verinin saklanması, güncellenmesi ve silinmesi gibi ihtiyaçlar bu katman tarafından karşılanır
- Persistence teknolojisinin değişmesine göre bu katmanda değiştirilebilir, strategy örüntüsüne karşılık gelir

Yazılım Sistemi

www.java-egitimleri.com

Web Uygulamalarında Spring Container Konfigürasyonu

Spring ve Web Uygulamaları

- Web uygulamalarında Spring Container genellikle web.xml'de dekleratif biçimde tanımlanarak yaratılır
- Spring herhangi bir Web UI teknolojisi ile birlikte kullanılabilir
- Web uygulamalarındaki Spring Container'ın tipi
 WebApplicationContext'tir
- WebApplicationContext
 ApplicationContext'i extend eder

Web Uygulamalarında ApplicationContext Oluşturma

- Web ortamı için ilave kabiliyetler sunar
- WebApplicationContext
 ContextLoaderListener ile bootstrap sırasında yaratılır
- Yaratılan WebApplicationContext daha sonra ServletContext üzerinden erişilebilir
- Örneğin bir Servlet içerisinden ApplicationContext bean lookup ile istenilen bean alınıp kullanılabilir

Web Uygulamalarında ApplicationContext Oluşturma

web.xml

```
<web-app>
   <context-param>
      <param-name>contextConfigLocation/param-name>
      <param-value>
          classpath*:/appcontext/beans-*.xml
      </param-value>
   </context-param>
                        Default: /WEB-INF/applicationContext.xml
                        •Eğer parametre mevcut ise birden fazla dosya path'i
                        •belirtilebilir
                        •Path'ler virgül, noktalı virgül veya boşluk ile ayrılabilir
                        •Ant-style path pattern'ları da desteklenir
   <listener-class>
   org.springframework.web.context.ContextLoaderListener
      </listener-class>
   </listener>
</web-app>
```

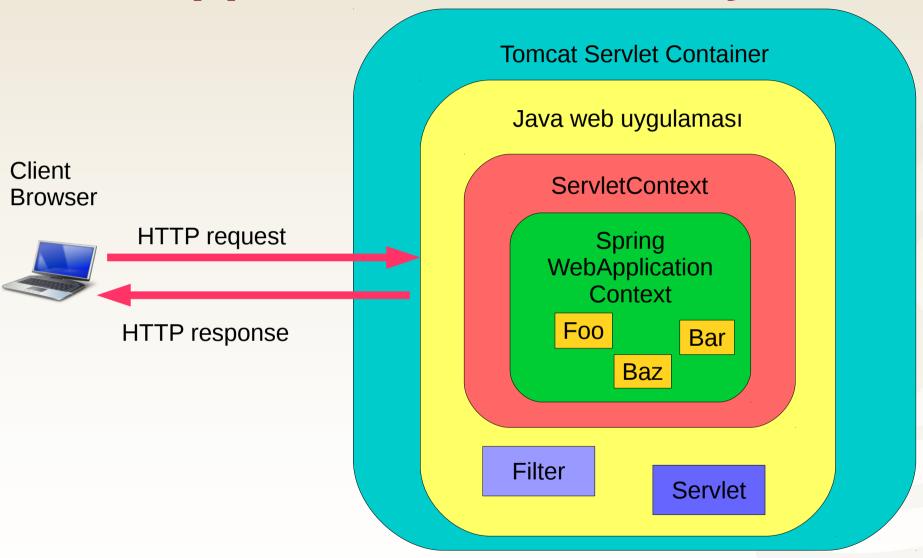
WebApplicationContext'e Nasıl Erişilir?

- ServletContext'e bind edilen
 WebApplicationContext'e erişmek için Spring bir utility sınıf sunar
- WebApplicationContextUtils sınıfı ile Servlet vb nesneler içerisinden WebApplicationContext'e erişilebilir
 - getRequiredWebApplicationContext(servletContext)
 - getWebApplicationContext(servletContext)

ServletContext & WebApplicationContext İlişkisi

Spring Web MVC

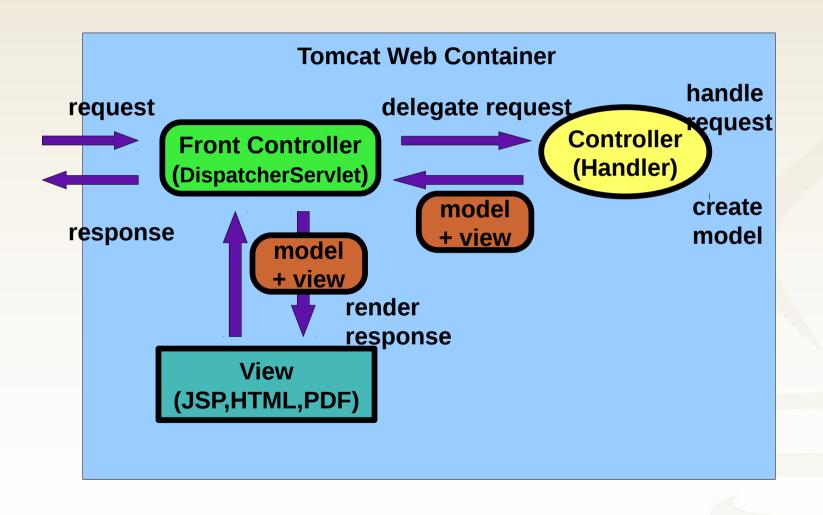
Spring MVC ve DispatcherServlet

- Spring MVC de diğer pek çok MVC framework gibi request ve action tabanlı bir frameworktür
- DispatcherServlet etrafında kuruludur
- Bu servlet, Spring IoC Container ile tam bir entegrasyona sahiptir
- DispatcherServlet, Front Controller örüntüsünü implement eder

Front Controller & DispatcherServlet

DispatcherServlet Konfigürasyonu

 DispatcherServet'in aktivasyonu için web.xml içerisinde tanım yapılarak, burada hangi requestleri ele alacağı belirtilir

DispatcherServlet Konfigürasyonu

- Default olarak WEB-INF dizini altında [servlet-name]-servlet.xml isminde bir Spring bean konfigürasyon dosyası arar
- Bu dosyayı yükleyerek kendine ait bir WebApplicationContext yaratır
- Bu WebApplicationContext, eğer tanımlı ise ContextLoaderListener ile yaratılan WebApplicationContext'in çocuğudur

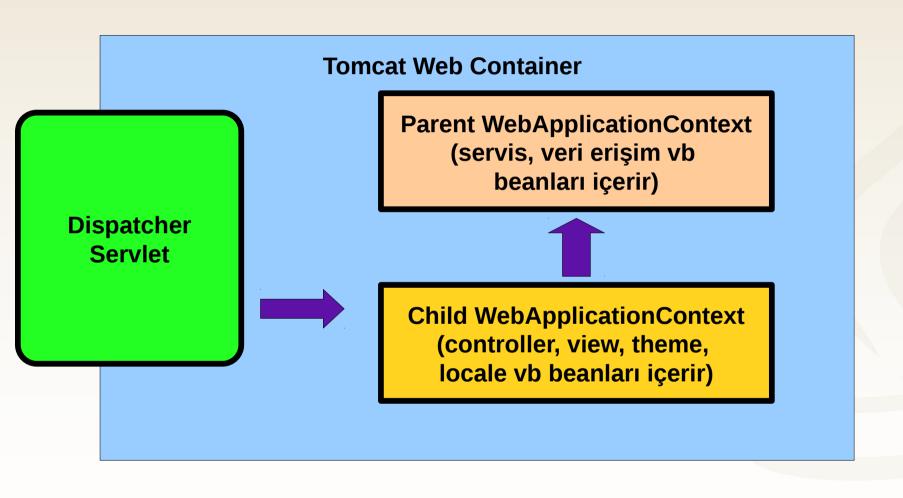
DispatcherServlet Konfigürasyonu

 WEB-INF dizini altındaki dosyanın lokasyonu veya adı istenirse contextConfigLocation servlet init parametresi ile değiştirilebilir, ya da birden fazla dosya lokasyonu belirtilebilir

DispatcherServlet ve ApplicationContext Hiyerarşisi

DispatcherServlet ve ApplicationContext Hiyerarşisi

- DispatcherServlet'a ait çocuk
 WebApplicationContext içerisinden,
 ContextLoaderListener ile yaratılan root
 WebApplicationContext içerisindeki
 bütün bean'lere erişilebilir
- Ancak parent ApplicationContext içerisiden çocuk ApplicationContext'deki bean'lara erişim mümkün değildir

DispatcherServlet ve ApplicationContext Hiyerarşisi

 Eğer DispatcherServlet'ın kendine ait child WebApplicationContext'inin olması istenmiyor ise contextConfigLocation init parametre değeri boş bırakılmalıdır

Spring MVC Özelliklerinin Aktivasyonu

- <mvc:annotation-driven /> elemanı ise aşağıdaki kabiliyetleri devreye sokar:
 - Built-in HttpMessageConverter nesnelerini register eder
 - Formatter ve Conversion servislerini devreye alır
 - Controller handler metot parametrelerindeki
 @NumberFormat, @DateTimeFormat
 anotasyonları devreye sokar

Spring MVC Özelliklerinin Aktivasyonu

- @ControllerAdvice'ın devreye girmesini sağlar
- Controller metotlarında validasyon kabiliyetini devreye sokar
- Controller handler metotlarının input argümanlarında veya return değerinde @Valid anotasyonu kullanılabilir

Controller Bean'ları

- Web katmanından servis katmanına erişim sağlayan bean'lardır
- HTTP request'lerini handle ederler
- Kullanıcı input'unu alır ve modele dönüştürür
- Spring 3 ile birlikte Controller beanları için herhangi bir arayüz implement edilmesi, sınıftan türetilmesi gerekmez
- Sınıf düzeyinde @Controller anotasyonu ile tanımlanırlar

Controller Bean'ları

- Controller bean'ları DispatcherServlet'in kendi WebApplicationContext'i içerisinde tanımlanmalıdır
- Bu XML tabanlı biçimde yapılabilir, yada
 <context:component-scan /> elemanı kullanılabilir

@RequestMapping Annotasyonu

- HTTP request'leri ile @Controller bean'larının @RequestMapping annotasyonuna sahip metotları eşleştirilir
- Bu metotlara handler metot adı verilir
- Bir controller sınıfında birden fazla handler metot yer alabilir
- Handler metotlarının alabileceği input parametreleri ve return değerinin ne olabileceği oldukça esnektir

@RequestMapping Annotasyonu


```
URL requestinin controller metotları ile
                            eşleştirilmesini sağlar
@Controller
public class HelloWorldController {
    @RequestMapping("/hello")
     public ModelAndView helloWorld()
         ModelAndView mav = new ModelAndView();
         mav.setViewName("/hello.jsp");
         mav.addObject("message", "Hello World!");
          return mav;
                            Controller handler metodunun hem model,
                            hem de view bilgisini tek bir return değeri
                            olarak dönmesini sağlar
```

Sınıf Düzeyinde @RequestMapping Annotasyonu

- @RequestMapping anotasyonu sınıf veya metot düzeyinde kullanılabilir
- Sınıf düzeyinde opsiyoneldir
- Kullanıldığında sınıf düzeyindeki değer metotlardaki @RequestMapping tanımlarına prefix olarak eklenir

Sınıf Düzeyinde

@RequestMapping Annotasyonu

```
Sınıf düzeyinde tanımlandığı takdirde metot
                           düzeyindeki tanımlar relatif hale gelir
@Controller
@RequestMapping("/greet")
public class HelloWorldController {

→ hello() metodu eğer
                                               URI /greet/hello şeklinde
   @RequestMapping("/hello")
                                               olursa çağrılacaktır
   public ModelAndView hello() {
    // . . .
                                             bye() metodu eğer
                                               URI /greet/bye şeklinde
   @RequestMapping("/bye")
                                               olursa çağrılacaktır
   public ModelAndView bye() {
```

Controller Metot Return Tipi: String

Controller metodunun return tipi String ise, bu "logical view" ismine karşılık gelir

Controller Metot Return Tipi: void


```
@Controller
public class HelloWorldController {

    @RequestMapping("/hello")
    public void helloWorld(HttpServletResponse response) {
        response.getWriter().write("Hello World!");
    }
}
```

Return tipi void ise, bu DispatcherServlet'e "response'u controller metodu üretecek, sen herhangi bir şey yapma!" demektir

@ResponseBody Annotasyonunun İşlevi


```
@RequestMapping("/hello")
@ResponseBody
public String helloWorld()
  return "Hello World";
}
```

Metot return değeri http response body'sini oluşturur

@RequestBody Annotasyonunun İşlevi


```
@RequestMapping(value="/printRequestBody",method=RequestMethod.POST)
public void handleRequest(@RequestBody String body, Writer writer)
throws IOException {
  writer.write(body);
}
```

Http request body'si @RequestBody ile işaretlenen metot parametresine atanır

@RequestParam

Request parametresinin değerini metot parametresine atar

```
@RequestMapping("/pet")
public String displayPet(@RequestParam("petId") int petId,
ModelMap model) {
    Pet pet = this.clinic.loadPet(petId);
    model.addAttribute("pet", pet);
    return "petForm";
}
```

http://localhost:8080/petclinic/pet?petId=123

@CookieValue ve @RequestHeader


```
@RequestMapping("/displaySessionId")
public void displaySessionId(
         @CookieValue("JSESSIONID") String cookie) {
             Http cookie değerini metot parametresine bind eder
@RequestMapping("/displayHeaderInfo")
public void displayHeaderInfo(
   @RequestHeader("Accept-Encoding") String encoding,
   @RequestHeader("Keep-Alive") long keepAlive) {
  //...
            Http request header değerini metot parametresine bind eder
```

Controller Bean'ları ve Exception'lar

- Handler metotlarda meydana gelen exception'ları yakalamak için exception handler metotlar tanımlanabilir
- Metot üzerine @ExceptionHandler anotasyonu ile tanımlanır
- Her controller bean'ı için ayrı ayrı tanımlanmalıdır

Controller Bean'ları ve Exception'lar


```
@Controller
public class HelloController {
   @RequestMapping("/hello")
   public String helloWorld(ModelMap model) {
       model.addAttribute("message", "Hello World!");
       if(true) throw new RuntimeException("error!!!");
       return "/hello.jsp";
  @ExceptionHandler(RuntimeException.class)
  public void handle(RuntimeException ex, Writer writer) {
    writer.write("Er/ror handled :" + ex);
           Birden fazla exception tipi alabilir
           Değer olarak normal handler metotlar gibi view dönebilir,
           yada response'u kendisi üretebilir
```

@ControllerAdvice ve Global Exception Handling

- @RequestMapping ile işaretlenmiş ve farklı Controller sınıflarındaki handler metotlar için geçerli olacak bir takım yardımcı metotların tek bir sınıfta toplanmasını sağlar
- Bu yardımcı metotlar @ExceptionHandler, @InitBinder, @ModelAttribute gibi anotasyonlarla tanımlanmaktadırlar

@ControllerAdvice ve @ExceptionHandler


```
@ControllerAdvice
public class GlobalErrorHandler {

    @ExceptionHandler(IOException.class)
    public String handleException(IOException ex,

HttpServletRequest request) {
    request.setAttribute("exception",ex);
    return "/error.jsp";
    }
}
```


- Normalde @ControllerAdvice ile işaretlenen bean bütün Controller bean'ları için geçerlidir
- Ancak ControllerAdvice'ın hangi
 Controller bean'ları için geçerli olacağı da belirtilebilir

URI Template Kabiliyeti

URL içerisindeki bölümlere controller metodu içerisinden erişmeyi sağlar, her bir bölüm bir değişkene karşılık gelir Bu değişkenlerin requestdeki karşılıkları controller metot parametrelerine aktarılır

```
@RequestMapping("/owners/{ownerId}")
public String findOwner(@PathVariable("ownerId") Long
id, Model model) {
    // ...
}
```

http://localhost/owners/1 --> ownerld=1

@PathVariable ile değişken değeri metot parametresine aktarılır

Metot parametresi herhangi bir basit tip olabilir: int, long,String

URI template variable isimleri ile metot parametre isimlerinin eşleştirilmesi **derleme işleminin debug özelliği** açıksa mümkün olur. Aksi takdirde @PathVariable'a **variable ismi** verilmelidir

```
@RequestMapping("/owners/{ownerId}")
public String findOwner(@PathVariable Long ownerId, Model
model) {
   // ...
}
```

URI Template Kabiliyeti ve Wildcard Kullanımı


```
Ant stili örüntüleri de destekler
```

```
@RequestMapping("/owners/*/pets/{petId}")
public String findPet(@PathVariable Long petId, Model model) {

Pet pet = petService.getPet(petId);
model.addAttribute("pet", pet);

return "displayPet";
}

@RequestMapping("/owners/**/pets/{petId}")
```

Herhangi derinlikteki path'leri kapsar

MVC Interceptor

- Servlet Filter'lara çok benzerler
- Ancak Filter'lar Servlet instance'ları öncesi veya sonrası devreye girer
- MVC Interceptor bean'leri ise Controller bean'lerinin handler metotları öncesi ve sonrası devreye girer
- <mvc:interceptors> elemanı ile bütün controller bean'larına bu xml elemanı içinde tanımlanan interceptor bean'leri register edilebilir

public class SecurityInterceptor implements HandlerInterceptor {

```
Handler metot invoke edilmeden
                                                  hemen önce cağrılır
@Override
public boolean preHandle(HttpServletRequest request,
         HttpServletResponse response, Object handler) throws Exception {
    String user = request.getRemoteUser();
    return user != null?true:false:
}
                                                     Handler metot invoke edildikten
                                                    hemen sonra, DispatcherServlet
                                                     daha view'ı render etmeden çağrılır
@Override
public void postHandle(HttpServletRequest request,
         HttpServletResponse response, Object handler,
    ModelAndView modelAndView) throws Exception {
    //...
}
                                                     DispatcherServlet view'ı render
                                                     ettikten sonra çağrılır
@Override
public void afterCompletion(HttpServletRequest request,
         HttpServletResponse response, Object handler, Exception ex)
             throws Exception {
}
```

MVC Interceptor Konfigürasyonu

Interceptor'ün sadece belirli request URI'larda devreye girmesi sağlanabilir

Global MVC Interceptor Konfigürasyonu

Ya da global olarak bütün Controller bean'larının handler metotlarında devreye girmesi sağlanabilir

Java Tabanlı MVC Interceptor Konfigürasyonu

Spring 5 ile birlikte deprecated olmustur

Yerine doğrudan WebMvcConfigurer arayüzü

kullanılabilir

Request ve Session Scope'lar

- Spring Container HTTP request ve session scope bean'leri desteklemektedir
- Request scope bir bean instance'ının ömrü web request'idir
- Her web request'inde yeni bir bean yaratılır
- Session scope bir bean instance'ının ömrü ise kullanıcı oturumu boyuncadır
- Her farklı kullanıcı oturumu için yeni bir bean yaratılır

Request/Session Scope'lar ve Scoped Proxy


```
<bean id="userService" class="x.y.UserServiceImpl">
        cproperty name="userPreferences"
ref="userPreferences"/>
    </bean>
    <bean id="userPreferences"</pre>
class="x.y.UserPreferencesImpl" scope="session">
           <aop:scoped-proxy/>
    </bean>
               Request veya session scope bir bean'in bağımlılık
               olarak enjekte edilebilmesi için <aop:scoped-proxy/>
```

www.java-egitimleri.com

tanımı oldukça önemlidir!

Request/Session Scope'lar ve Scoped Proxy

Default olarak class proxy oluşturulur, eğer **proxy-target- class="false"** ise interface tabanlı proxy yöntemi devreye girer
Bu durumda bean'ın en azından bir interface'i implement etmesi
gerekir

Ayrıca bean bağımlılıklarının da interface üzerinden kurulmuş olması gerekir

Request/Session Scope'lar ve Scoped Proxy


```
@Component
@Scope(scopeName="session",proxyMode=ScopedProxyMode.INTERFACES)
public class UserPreferencesImpl implements UserPreferences {
   //...
 @Service
 public class UserServiceImpl implements UserService {
    private UserPreferences userPreferences;
    @Autowired
    public void setUserPreferences(UserPreferences userPreferences) {
        this.userPreferences = userPreferences;
    //...
```

RequestContextListener Konfigürasyonu

- Spring Web MVC Framework (DispatcherServlet) kullanılırken scoped bean tanımlarının çalışması için herhangi özel ayara gerek yoktur
- Eğer istekler Spring Web MVC tarafından ele alınmıyor ise web.xml'de
 RequestContextListener tanımı yer almalıdır
 - JSF, Struts, Vaadin, GWT, Wicket vb.

RequestContextListener Konfigürasyonu

web.xml

Vaadin, JSF, Struts, ZK gibi UI frameworkleri ile çalışırken scoped bean'ların çalışabilmesi için gereklidir

İletişim

- Harezmi Bilişim Çözümleri
- Kurumsal Java Eğitimleri
- http://www.java-egitimleri.com
- info@java-egitimleri.com

